

Een eigen spaarbank. De banken voor u laten werken. Kwartjes die belasting-vrije guldens worden. Het klinkt haast te mooi om waar te zijn, en dat is het ook! Met spaarleasen heeft het bedrijf LegioLease in Leiden een produkt in de markt gezet dat alles met lenen en beleggen te maken heeft, maar heel weinig met sparen. De wervende folders met hun 'sprekende' teksten die met enige regelmaat op de deurmat liggen, hebben mij niet op andere gedachten kunnen brengen.

Spaarleasen: de aan(deel)

door A.W. Bosch

Alvorens een antwoord te geven op wat spaarleasen is en wat de voordelen, c.q. nadelen van dit systeem zijn, is het goed even stil te staan bij de gebeurtenissen in 1987 op de beurs Wallstreet, die nu nog wordt aangehaald als 'zwarte maandag'. Wat gebeurde er die dag? Wallstreet reageerde op die bewuste 19 oktober 1987 zeer over-pannen: door een stijgende rente raakten honderden beleggers in paniek, met als gevolg dat de aandelenmarkt in elkaar klapte. Als ik me goed herinner, daalde het Dow Jones-cijfer toen in één week tijd van bijna 2300 naar 1600!

Een menselijke eigenschap is: geen genoegen nemen met een normale winst. Dus wordt de voorkeur gegeven aan het belenen van aandelen bij de bank, zodat nog meer aandelen kunnen worden gekocht. Met andere woorden: de aandelen kunnen worden verpand aan de bank, waardoor de eigenaar tot 60% van de waarde van die aandelen kan 'rood staan'. Daarvoor betaalt hij een rente die circa 2% boven het promes-disconto ligt. De uitgekeerde dividenden worden als 'persoonlijke verplichting' voor de inkomstenbelasting opgevoerd. Stel nu, dat de rente even groot is als de ontvangen dividend, dan kost dit de aandeelhouder geen enkele cent. Tevens kan worden geprofiteerd van koersstijgingen over het vergrote kapitaal, die in Nederland nog steeds fiscaal onbelast zijn.

De keerzijde van de medaille is, dat bij koersdaling een tegengesteld effect optreedt. Bij koersdalingen moeten de aandelen worden verkocht, c.q. geld worden bijgestort door de aandeelhouder als aflossing van het rekening-courant krediet. Dit effect deed zich voor op 'zwarte maandag'. Honderden aandeelhouders waren toen gedwongen hun op krediet gekochte aandelen te verkopen waardoor de beurskrach een feit werd.

Spaarconstructies

Wat heeft dit nu te maken met de spaarleaseconstructies, zoals deze onder meer door LegioLease worden aangeboden? Nu, zeven jaar later, staan de beurzen opnieuw 'hoog'. En opnieuw bestaat bij speculanten de sterke neiging om aandelen op krediet te kopen,

waardoor een nog hogere koerswinst zou kunnen worden behaald. Dit keer met één verschil: om de risico's van 'zwarte maandag' uit te sluiten, zijn er spaarconstructies bedacht die niet dwingen tot verkoop van aandelen bij koersdalingen. Dit fenomeen is overgewaaid uit de VS en is hier onder de naam spaarleasen geïntroduceerd.

Bij een spaarleaseconstructie gaat een spaarder tevens een persoonlijke lening aan tegen een rente van 1,3% per maand, ofte wel 16,75% effectief per jaar. Overigens, volgens de brochure zou dit 16,9% effectief per jaar moeten zijn. Het renteverskil is mij niet duidelijk, tenzij niet-gemaakte kosten toch worden doorberekend.

Op een kladblaadje heb ik even uitgerekend wat het eindkapitaal zou zijn, indien ik een spaarplan sluit met een looptijd van 180 maanden, een inleg van f 150 per maand en een effectieve rente van 16,75% per jaar. Ik zal u bij deze de formule geven:

$$\frac{150((1 + 0,1675)^n - 1)}{0,1675} = f 106.452$$

$$p = 1 + 1/100 \times \text{rente per maand} (=1,013), n = 180$$

De uitkomst van deze berekening heb ik afgezet tegen de opbrengst (circa f 59.000) die LegioLease ons voorhoudt: de bedragen komen op geen stukken na overeen.

Op basis van annuïteiten

Een ander nadeel is: de persoonlijke lening die bij LegioLease in het kader van het spaarleasecontract wordt aangege-
gaan, is op basis van annuïteiten. Dat wil zeg-

gen, dat er in de eerste jaren veel rente wordt betaald, maar weinig wordt afgelost. Bij tussentijdse beëindiging van het contract kan dit onvoordelig zijn.

Een voorbeeld: de spaarder kiest weer voor een inleg van f 150 per maand. Voor dit bedrag kan f 10.410 aan aandelen worden gekocht. Na vijf jaar, de eerste kans om het contract te beëindigen, heeft de contractant - bij

een fiscaal voordeel van 50% - netto f 5.160 betaald en staat nog een (rest)schuld open van f 9.090. De verkoop van de aandelen moet dus f 14.250 (dividenden) opbrengen, wil de spaarder quitte spelen. Er is dan nog geen rekening gehouden met een aftrek voor transactiekosten.

Om een opbrengst van f 14.250 te realiseren, zal de beurs 'toptijden' moeten meemaken. Het gevaar is dus groter, dat de spaarder een deel van zijn belegde gelden terugziet, want "de behaalde resultaten zijn geen garantie voor de toekomst" meldt de brochure van LegioLease. Dat dit gevaar zeer reëel is, blijkt uit dit voorbeeld: wie in december 1993 met LegioLease in zee zou zijn gegaan, had nu een koersverlies van 10% aan zijn broek gehad en zich verplicht hebben gevoeld door te sparen: de aan(deel)houder wint inderdaad!

Over rug van spaarders

De kans is groot, dat LegioLease met de aandelen als onderpand geld aantrekt tegen het promesdisconto van circa 8% rente, zodat uiteindelijk de spaarder een lening kan worden verstrekt tegen een effectieve rente van 16,75% per jaar. Stel dat mijn vermoeden

juist is, dan maakt LegioLease zo'n 9% winst over de lening die aan de spaarder wordt verstrekt. Met andere woorden: in ruil voor de marketinginspanningen van LegioLease mag de spaarder de risico's lopen verbonden aan koersstijgingen en koersdalingen van de aandelen. LegioLease incasseert wel risicoloos 9% rente per jaar over de meeverbonden geldlening.

- vervroegd aflossen is niet toegestaan binnen de termijn van vijf jaar en dat is in strijd met de WCK;

- het overnemen van de aandelen na de termijn van vijf jaar wordt niet toegestaan, ook niet als de pro resto-schuld van de lening wordt ingelost. De aandelen worden dan verkocht tegen een provisie van 0,6% over de verkoopwaarde.

Dit alles in aanmerking nemend, zou het goed zijn als deze spaarleaseconstructie wordt getoetst

aan de WCK zodat, indien mogelijk, dit soort (wurg)contracten niet meer verkocht mogen worden.

Dure vorm van lenen

Voor achteraf sparen betaalt de cliënt volgens de brochure van LegioLease 16,9% effectieve rente per jaar, inclusief transactiekosten, doch zonder risicodekking voor overlijden. Een dure vorm van lenen, omdat de rente voor blanco krediet (krediet zonder onderpand) zich momenteel beweegt tussen 10% en 15% per jaar. Deze rente is fiscaal aftrekbaar, maar is het fiscale voordeel dan nog wel zo groot? De betaalde rente moet gekort worden met de ontvangen rente (saldierungsregeling). Bovendien is de vraag of de doelgroep van LegioLease een belastingtarief heeft van 50% of meer.

Iemand die kleine bedragen per maand wil sparen, zoals LegioLease als mogelijkheid aangeeft, zou eigenlijk niet direct via de beurs moeten beleggen. Wie toch "de beurs op wil gaan", doet er verstandig aan te beleggen in een risicomijdend fonds, dat een goede spreiding in de portefeuille garandeert en waarbij de kosten van aan- en verkoop beperkt blijven (0,5%). Dat is veruit aan te bevelen boven het voorstel van LegioLease.

Zelf spaarleasen

Als iemand toch de voorkeur geeft aan spaarleasen, luidt mijn advies: koop gespreid aandelen, zonodig met geleend geld, maar via een andere constructie.

De spaarder sluit een doorlopend krediet van bijv. f 15.000, waarvan f 5.000 wordt opgenomen. Vervolgens koopt hij - volgens het voorbeeld van LegioLease - voor f 10.410 aan aandelen. Deze aankoop wordt voor f 5.000 gefinancierd uit het doorlopend krediet tegen 10,5% rente per jaar en de resterende f 5.400 als pandkrediet (rekening-courant) bij de bank tegen 7% tot 8% per jaar. Indien de beurskoersen dalen, kan de spaarder probleemloos het restant doorlopend krediet van f 10.000 aanspreken om zijn pandschuld aan te vullen met contanten, c.q. door aankoop van meer aandelen tegen een lager aankoopbedrag.

Ik kan het ook anders uitrekenen. Bij een gemiddelde rente (van doorlopend krediet plus pandkrediet) van 0,77% per maand (9,64%

per jaar) is de maximum leencapaciteit f 14.583. Aangenomen dat de prognoses van LegioLease correct zijn, zal het kapitaal op de eigen constructie na 15 jaar f 76.397 bedragen, tegen een kapitaal van f 54.536 dat LegioLease op de einddatum aanbiedt. De meeropbrengst (dividenden) is nog meegenomen. De berekeningsgrondslag: $(14583/10410) \times 54536 = f 76.397$.

Minder waterdicht

De belastingvoordelen die uitgebreid door LegioLease worden genoemd, kunnen zo door de spaarder worden geïncasseerd. Bovendien heeft hij als eigenaar de vrijheid om zelf te beslissen wanneer hij aandelen wil verkopen, en in welke fondsen hij wil beleggen. Ook moet hij de provisie voor de aankoop van de aandelen zelf betalen. De garantieverklaring van Bank van Haften Labouchere, een volle dochter van Aegon, is in dat geval niet meer nodig. Die garantie is overigens minder waterdicht: als LegioLease ophoudt te bestaan, kan niet langer (verplicht) worden voldaan aan alle voorwaarden van het spaarleasecontract, zodat de bankgarantie dan automatisch komt te vervallen.

Zestig glazen per dag

Het sluiten van een spaarleasecontract kan worden vergeleken met het aangaan van een levensverzekering. Bij het invullen van het aanvraagformulier zal de verzekeringnemer zich ervan gewissens dat hem achteraf geen 'verzwijging' (251 WvK) kan worden verweten, met name bij het beantwoorden van de gezondheidsvragen.

Op de vraag over het alcoholgebruik adviseer ik mijn cliënten altijd 'ja' in te vullen met de toevoeging van: gemiddeld twee glazen per dag. Dat komt neer op zestig glazen per maand. Indien iemand zich keurig houdt aan het gemiddelde, zal er niets gebeuren. Het drinken van zestig glazen op één dag zal evenwel fatale gevolgen kunnen hebben.

De moraal van dit voorbeeld is, dat bij spaarleasen zestig glazen op één dag worden gedronken, zodat de spaarder nauwelijks een serieuze kans heeft om te 'overleven' binnen de termijn van vijf jaar. Ook zal niemand het risico willen lopen van een negatieve BKR-registratie, waardoor de financiering van de nieuwe auto op de tocht komt te staan.

A.W. Bosch is mede-eigenaar van Bosch Financieringen in Hillegom. Hij exploiteert o.m. de videotextdienst Multi-mix (06-7400) voor consumenten, die zo anoniem de rentetarieven voor consumptief krediet, van ruim 30 banken en financieringsmaatschappijen kunnen vergelijken.

De rubriek 'Open Forum' staat open voor eenieder die een visie heeft op een kwestie die voor de ontwikkeling van het verzekeringsbedrijf van belang kan zijn. De redactie behoudt zich evenwel het recht voor, een aangeboden bijdrage te weigeren.

houder wint!

Voor mij is één ding heel duidelijk: spaarleasen is voor LegioLease de winstmaker over de rug van de belastingbetalers en de spaarders. Tussentijds het contract beëindigen is toegestaan met inachtneming van een opzegtermijn van 60 maanden. Terecht wordt er in de folder op gewezen dat artikel 26 van de Wet op de Inkomstenbelasting niet van toepassing is op het fenomeen spaarleasen. Dit artikel heeft betrekking op het aangaan van levensverzekeringen. Er kan dus geen beroep op worden gedaan om een spaarleasecontract éézijdig te verbreken, zoals wel het geval is bij levensverzekeringen. De contractant legt zich in principe 15 jaar vast met de mogelijkheid om na 60 maanden de overeenkomst tussentijds op te zeggen.

De gevolgen hiervan zijn:

- een contractstermijn van 180 maanden,
- een vast maandbedrag voor 180 maanden,
- een vaste rente voor 180 maanden,
- vervroegd inlossen pas mogelijk na 60 maanden,
- registratie krediet bij het BKR in Tiel.

Geen juridisch eigenaar

Telefonisch werd mij medegedeeld, dat ik in de eerste vijf jaar mijn onderpand (=de aandelen) ook niet mag verkopen. U zult zeggen: maar er is krediet gegeven op de aandelen van erkende financiële grootmachten en die aandelen kunnen toch - desnoods met verlies - worden (door)verkocht. Deze vlieger gaat niet op, want volgens de constructie is de afnemer niet meer dan fiscaal-economisch eigenaar en is LegioLease juridisch eigenaar van de aandelen. Mocht de spaarder binnen de genoemde vijf jaar willen stoppen, krijgt hij bezoek aan huis van een deurwaarder, c.q. een incassobureau.

Verder ben ik van mening, dat het aangeboden krediet in het kader van het spaarleasecontract onder de Wet op het Consumentenkrediet (WCK) zou moeten vallen, met als gevolg dat sommige onderdelen daarmee op gespannen voet komen te staan:

- spaarleasen is alleen mogelijk op voorwaarde dat gebruik wordt gemaakt van de kredietfaciliteit. Er zou dus sprake kunnen zijn van kredietcolportage;
- de maximum rentetarieven, zoals vastgelegd in de WCK, voor consumptief krediet van f 5.000 tot f 50.000 worden ruimschoots overschreden;

'Contracten met Legio zijn nietig'

Klanten die een product van Legio hebben gesloten, kunnen de overeenkomst mogelijk nietig laten verklaren, meent Arnoud Bosch, eigenaar van financieringskantoor Aasmail-Leeninfo in Hillegom. Aandelenlease-producten zoals de WinstVerDriedubbelaar kunnen volgens hem worden aangemerkt als huurkoopovereenkomsten tussen twee partijen en vallen daarom onder de Wet op het Consumentkrediet (WCK).

Bosch heeft een overeenkomst van Legio (voorheen Legio Lease) onder de loep genomen. "In het contract van De WinstVerDriedubbelaar is opgenomen dat de overeenkomst binnen vijf werkdagen moet worden getekend en teruggestuurd, anders kunnen aan de overeenkomst geen rechten worden ontleend. Dit in tegenstelling tot effectenkrediet,

waarbij men al eigenaar is van de aandelen voordat er krediet kan worden genomen tot 60 à 70% van de waarde in rekening-courant, met als onderpand de aandelen die in reeds in het depot aanwezig zijn. Mijn stelling is dat de aandelenleaseovereenkomst hierdoor een tweepartijen-leaseovereenkomst is", aldus Bosch. Uit de voorwaarden blijkt volgens hem verder dat er een kredietaanbod wordt gedaan, omdat de klant een bedenktijd krijgt, terwijl de koersen al zijn vastgelegd. "Volgens de wet is dit een aanbod waarbij de klant akkoord gaat met een krediet, gekoppeld aan het kopen van de aandelen. Verder blijkt hieruit dat er sprake is van colportage met een verplichte afkoelingsperiode."

Kantonrechter

"Uit een uitspraak van de Hoge Raad van ruim twintig jaar geleden blijkt dat een tweepartijen-huurkoopovereenkomst voorheen onder

de WCG-wet viel, de voorloper van de WCK. Alle bepalingen uit de WCG zijn letterlijk opgenomen in de WCK, tot en met een maximum van € 41.000 netto verstrekt krediet. Als de lease-overeenkomst dus vergelijkbaar is met een tweepartijen-huurkoopovereenkomst, dan vallen de Legio-contracten onder de WCK. Daarin is onder meer opgenomen dat kredietcolportage verboden is. Verder is bepaald dat het contract nietig is als het niet volgens de regels van de WCK tot stand is gekomen. Op elk moment mag het krediet door de kredietnemer worden opgezegd volgens de regels van de WCK met de daarbij horende maximale boete. Bij Legio mag je niet eerder opzeggen."

Bosch acht het voor klanten van Legio raadzaam aandelenlease-contracten voor te leggen aan de kantonrechter. "Deze zou de uitspraak kunnen doen dat het contract nooit heeft bestaan en alle kosten en rente voor rekening zijn van de aanbieder." Financierings- en WCK-overeenkomsten vallen volgens de wet onder het kantongerecht, ook als de bedragen hoger zijn dan € 5.000. "De kanton- en arrondissementsrechtbank in Haarlem heeft veel expertise op het gebied van consumentenrecht", luidt de tip van Bosch, die op de site www.a2p.nl onder het kopje 'nieuws' een voorbeeld heeft geplaatst van een leasecontract dat resulteerde in een forse schuld voor de klant.

Voogd & Voogd: voorwaarden site

Klanten die via het intermediair verzekeringen hebben gesloten bij volmachtbedrijf Voogd & Voogd kunnen vanaf 2 december alle polisvoorwaarden via internet raadplegen.

Het bijzondere bij deze raadpleging is, dat de site automatisch wordt opgemaakt met de gegevens van hun tussenpersoon. Visueel lijkt de verzekeringnemer dus op bezoek bij de eigen assurantieadviseur. Consumenten die bij een van de ruim vierhonderd met Voogd & Voogd samenwerkende tussenpersonen een verzekering sluit, kan ervoor kiezen om geen papieren polisvoorwaarden te ontvangen, maar die in te zien via www.polisvoorwaarden.info. Daar zijn nu van bijna achthonderd polissen de voorwaarden te raadplegen.

Verder biedt Voogd & Voogd het intermediair de mogelijkheid om gratis via www.voogd.com de voorwaarden van achttien maatschappijen in te zien. Met deze dienstverlening voegt het volmachtbedrijf zich in het gezelschap van IFC en ABZ.

DIN gaat fors investeren

Dutch Insurance Group gaat fors investeren in haar organisatie en dienstverlening. Dit belooft algemeen directeur Joep van den Eijkel dinsdag op het achtste congres 'Verzekerde Topprestaties' in Amersfoort.

In zijn toespraak tot een goed bezette zaal - er waren 825 relaties en medewerkers - benadrukte Van den Eijkel de noodzaak van anticyclisch investeren. "Tussenpersonen die ik spreek, kijken allemaal naar de uitgaven waarop ze kunnen bezuinigen. Zo wordt er in de branche sterk bezuinigd op marketing, automatisering en opleidingen. Het is een voorspelbare en logische reactie. Hoewel logisch? Je zou zeggen

dat je juist moet investeren als het slecht gaat. Investeren om ervoor te zorgen dat je de kleine kansen die er altijd zijn, weet te benutten."

Van den Eijkel kondigde aan dat Dutch Insurance Network (zes kantoren) fors gaat investeren in kwaliteit en dienstverlening. "Zo hebben wij een groot reorganisatieproject opgestart binnen de HypotheekDesk om de efficiency te optimaliseren. Dit traject verkeert in een vergevorderd stadium en binnenkort kunt u van de resultaten profiteren", hield hij de zaal voor.

Een veel omvangrijker project is de transformatie van Dutch Insurance Network tot een full-service-organisatie, inclusief inkoop van producten. "Een ambitieus project dat onze volledige inzet zal eisen en onze service fundamenteel zal verbeteren", zei Van den Eijkel, die in 2005 de algehele leiding overdraagt aan huidige directeur Robin Baks.

Training

Op 23 en 30 januari en 6 februari organiseert Nibe-SVV een training Arbeidsdeskundige aspecten in de aov. Tijdens deze driedaagse training leren beginnende acceptanten en schadebehandelaars aov hun centrale rol als dossierbehandelaar. De prijs bedraagt € 750. Meer informatie: Nibe-SVV, Bettina van Wetten, tel. 020-520.86.36.

CZ en Vlaamse artsen

Onder de regie van CZ vestigen zich binnenkort in het zuiden van het land twee huisartsen uit Vlaanderen. Om het tekort in Nederland op te vangen haalde CZ dit jaar al een huisarts uit België.

Huisartsentarieven

Huisartsen die geen contract met een bepaalde zorgverzekeraar hebben mogen diens verzekerden niet het particuliere tarief berekenen. Dit stelt de rechter in een zaak van vijf huisartsen in Dieren en zes zorgverzekeraars. Begin dit jaar had een rechter al bepaald dat ziekenfondsen in zulke gevallen niet het duurdere particuliere tarief hoeven te vergoeden.

Medicijnbesparing

Gevoel RZG gaat in de regio Groningen zorgen dat verzekerden tegen depressies het merkloze geneesmiddel fluoxetine krijgen voorgeschreven in plaats van het zelfde middel dat onder de merknaam Prozac wordt verkocht. De verzekeraar denkt in Groningen hiermee jaarlijks € 100.000 te besparen.

Verpleeghuiszorg

Zorgverzekeraars Nederland heeft met Woonzorg Nederland en betrokken ministeries een convenant ondertekend om het wachtlijst voor verpleeghuizen te lijf te gaan. De komende vier jaar zullen er zeventien duizend plaatsen bij komen.

PRIMAZ LEGT HET LOODJE

De rechtbank in Maastricht heeft het faillissement uitgesproken over Primaz Adviesgroep. Dertien werknemers wacht ontslag.

Het vier jaar oude kantoor in Sittard legde zich toe op levens- en uitsluitverzekeringen en (hypotheecaire) kredieten. Tot begin dit jaar was Primaz franchisenemer van Rende-

ment Adviesgroep, dat een jaar lang minderheidsaandeelhouder van het kantoor was. De band met Amev, als financier en inmiddels als schuldeiser, is daarna blijven bestaan.

Directeur en grootaandeelhouder van de onderneming is Will van de Looverbosch. Curator Paulissen sluit een doorstart uit.